

การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*

The Development of Academic Administration Competencies
of Administrators in Buddhist Scripture Schools under
General Education

พระมหายุทธนา ตุ่มอ่อน
Phramaha Yutthana Tum-on
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand
E-mail: valantine_14love@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิชาการเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนและผลักดัน
ขอบข่ายงานบริหารอื่นๆ ในสถานศึกษาให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้บริหารสถานศึกษา
มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ ก็จะมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม บริหารงานวิชาการให้บรรลุถึง
เป้าหมายตามที่องค์กรคาดหวังได้ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งประกอบด้วยขอบข่ายการบริหารงาน
วิชาการ วิธีการพัฒนาสมรรถนะ ผลลัพธ์ที่ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมจะได้รับ รวมถึงปัจจัยที่เอื้อต่อ
ความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร เพื่อผู้บริหารได้แนวทางในการปรับปรุง
พัฒนา และใช้บริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งถือเป็น
เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา

คำสำคัญ: การพัฒนา; การบริหารงานวิชาการ; โรงเรียนพระปริยัติธรรม

*ได้รับบทความ: 27 ตุลาคม 2564; แก้ไขบทความ: 29 ธันวาคม 2565; ตอบรับตีพิมพ์: 20 มีนาคม 2566

Received: October 27, 2021; Revised: December 29, 2022; Accepted: March 20, 2023

Abstract

Academic work is the heart of the school. It plays an important role in propel and push other management frameworks. In educational institutions to operate effectively if school administrators have competence in academic administration they will have knowledge, skills and behaviors to manage academic work to achieve the goals the organization expects. Therefore, the researcher would like to present a guideline for The Development of Academic Administration Competencies of Administrators in Buddhist Scripture Schools under General Education. Which includes the scope of academic administration How to improve performance the results that the Administrators in Buddhist Scripture Schools will receive including factors contributing to the success of the development of academic management competencies of executives. for executives to have guidelines for improving, developing and using effective academic administration which will affect the development of the quality of learners This is considered an important goal of educational management.

Keywords: Development; Academic Administration; Buddhist Scripture Schools

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศจะเจริญก้าวหน้าไปได้มากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ คุณภาพของประชากร ถ้าหากประชากรมีคุณภาพ กล่าวคือ มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบของตน ก็จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความเจริญก้าวหน้าได้ตามเป้าประสงค์ การที่คนจะมีคุณภาพจำเป็นต้องได้รับการศึกษาที่ดี การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ดังเหตุที่กล่าวมาผู้นำนานาประเทศทั้งหลายจึงให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทาง

เศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 3)

สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ต้องอาศัยระบบบริหารจัดการที่ดี และองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลให้ระบบบริหารจัดการที่ดี ก็คือ การบริหารวิชาการ (เพียรพันธุ์กิจพาณิชย์เจริญ, 2552, หน้า 1) งานวิชาการมีความสำคัญและเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การวิจัยในชั้นเรียน ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 6)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้น จัดตั้งขึ้นตามระเบียบและข้อบังคับของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยการ

จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 เรียนวิชา 8 กลุ่มสาระเหมือนช่วงชั้นมัธยมทั่วไป ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรมในปัจจุบันประสบปัญหาเป็นอย่างมากในหลายด้าน เช่น มาตรฐานด้านคุณภาพการศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควร การได้มาซึ่งผู้บริหารไม่ได้ผ่านระบบการคัดเลือก งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนรายรูปนักเรียนสถานภาพของครูยังเป็นเพียงลูกจ้าง ครูไม่ได้ผ่านระบบการคัดเลือก ไม่มีการวางแผนอัตรากำลัง ขาดสวัสดิการสวัสดิภาพ (ศศิธรดา แพงไทย, 2559, หน้า 7-11)

สภาพปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ การบริหารจัดการศึกษาไม่เป็นระบบและขาดประสิทธิภาพ ครูในแต่ละกลุ่มสาระยังสามารถจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีระบบ ไม่มีมาตรฐาน ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ กิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม ยังไม่เป็นไปตามวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และมาตราต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรที่มีอยู่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ขาดแคลนครูประจำที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์ในการจัดทำหลักสูตรหรือครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ครูยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนหรือผู้บริหารยังไม่สนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่าที่ควรด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาครูขาดความเข้าใจ ความตระหนักรู้ต่อกระบวนการนิเทศภายใน ไม่ให้ความสำคัญและไม่คู่มือในการดำเนินการนิเทศ

ภายในที่ดีพอ การนิเทศภายในไม่เป็นไปตามปฏิทิน การปฏิบัติงานครู โรงเรียนไม่นำผลการนิเทศภายใน เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานการบริหารโรงเรียนทั้งระบบด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ครูยังไม่มี ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่สามารถกำหนดประเด็นปัญหา และยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้ทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง (พระมหาเกียรติศักดิ์ ยันตรุดร, 2552, หน้า 5)

สมรรถนะการบริหารวิชาการเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษาจะเป็นตัวช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะคุณภาพและบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารมีความสำคัญอย่างใกล้ชิดกับคุณภาพ การศึกษา ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลงานและ วิธีปฏิบัติของสถานศึกษาแต่ละแห่ง (สยาม สุกัน, 2555) จากปัญหาดังที่กล่าวมาผู้บริหารสมควรที่จะมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงาน วิชาการที่ดี เพื่อที่ผู้บริหารที่ขับเคลื่อนการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้เกิดผลดี มีคุณภาพมากขึ้น

2. ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกโดยเกี่ยวข้องกับด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรให้มีผลงาน ได้ตามเกณฑ์หรือโดดเด่นกว่ามาตรฐานที่กำหนด และเป็นการจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่

มีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงออกจากบุคคลอื่นอย่างสมเหตุสมผลที่ต้องนำมาใช้และปฏิบัติตามหน้าที่ๆ ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย (อรรพรรณ อีรวงษ์ไพบูลย์, 2556) องค์ประกอบหลัก 3 ประเภท คือ 1) ความรู้ (Knowledge) คือ สิ่งที่ต้องการให้ “รู้” 2) ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ “ทำ” เช่น ทักษะด้าน ICT ทักษะด้านเทคโนโลยี การบริหารสมัยใหม่ เป็นสิ่งที่ต้องผ่านการเรียนรู้ และฝึกฝนเป็นประจำจนเกิดความชำนาญในการใช้งาน 3) พฤติกรรม (Attributes) คือ สิ่งที่ต้องการให้ “ทำ” เช่น ความใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์ ความรักในองค์กร และความมุ่งมั่นในความสำเร็จ สิ่งเหล่านี้จะอยู่ลึกลงไปจิตใจต้องปลูกฝัง สร้างยากกว่าความรู้และทักษะ แต่หากมีอยู่แล้วจะเป็นพลังผลักดันให้คนมีพฤติกรรมที่ต้องการ

ดังนั้น สมรรถนะจึงสิ่งที่ผู้บริหารควรมี เพราะสมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผลมาจากองค์ความรู้ ทักษะความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละคนในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และทำให้ผู้บริหารมีผลงานที่แตกต่างหรือโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่องค์กรกำหนดไว้

3. ขอบข่ายสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม

เป็นขอบเขตงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารหรือที่

ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมจะพึงมี (อรรพรรณ อีรวงษ์ไพบูลย์, 2556) มี 4 ด้าน ได้แก่

1. การบริหารจัดการการเรียนรู้เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้ครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงอย่างหลากหลาย ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนานักเรียน

2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การบริหารจัดการการใช้หลักสูตร การนิเทศ การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

3. การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการชี้แนะให้ความช่วยเหลือและแนะนำครูในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ การจัดระบบนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในสถานศึกษา การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา

4. การส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ได้แก่ สามารถกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน สามารถสนับสนุนทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในด้านอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สามารถวางระบบ กระตุ้น กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือการทำวิจัยในชั้นเรียน

ดังนั้น ขอบข่ายทั้ง 4 ด้านนี้ครอบคลุมงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมทุกด้านเมื่อจะสมรรถนะการบริหารงานวิชาการจะขาดด้านใดด้านหนึ่งก็ไม่ได้ ฉะนั้นผู้บริหารควรตระหนักให้ความสำคัญ พัฒนาเพิ่มเติมในด้านที่ยังขาดตกบกพร่อง และเพิ่มพูนในด้านที่มีอยู่แล้ว จะทำให้องค์ไปถึงเป้าหมายตามคาดหวังได้

4. วิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

วิธีการปฏิบัติเพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ทักษะ และพฤติกรรมที่ดีในการบริหารงานวิชาการ (อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์, 2559) มี 6 วิธีการ ดังนี้

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหารเข้าฝึกอบรมที่เน้นการเรียนรู้ ทดสอบ ขอบข่ายสมรรถนะการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการอบรมนั้นๆ ฝึกปฏิบัติ มีทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมที่ดีในการประชุมเชิงปฏิบัติการ แล้วนำไปปฏิบัติในการปฏิบัติงานจริง การอบรมเชิงปฏิบัติการนั้นเป็น

รูปแบบหนึ่งของการอบรมที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรม มีประสิทธิภาพ เพราะการฝึกอบรมนี้เน้นด้านวิชาการหรือทฤษฎีด้านปฏิบัติโดยคำนึงถึงการเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการอบรมนำสิ่งที่ตนเรียนรู้นั้นมาปฏิบัติ ในสถานการณ์ทำงานอันแท้จริงของเขาได้

2. การฝึกปฏิบัติงานจริงจะทำให้ผู้บริหารได้ประสบการณ์ตรงจากการฝึกปฏิบัติจริงทำให้เข้าใจในการบริหารงานวิชาการมากขึ้นนำไปปฏิบัติซ้ำๆ จนเกิดความชำนาญ ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย มีความตื่นตัว กระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา เพราะการฝึกปฏิบัติงานจริงนั้นเป็นการใช้แนวคิดที่เน้นผู้ศึกษาได้กระทำการสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเป็นผู้สร้างความรู้ บทบาท ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน ได้เรียนรู้ร่วมกัน

3. การศึกษาดูงาน เป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรอีกรูปแบบหนึ่ง โดยมอบหมายให้ผู้เรียนไปสังเกตเหตุการณ์ การกระทำ หรือบุคคลที่ต้องการในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งในช่วงเวลาสั้นๆ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมองความคิดเห็นต่างๆ เมื่อผู้บริหารเดินทางมาศึกษาดูงาน ฟังบรรยาย ตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เช่น การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สรุปจดบันทึกไว้อย่างเป็นระบบ นำความรู้ที่ได้มานั้น ทบทวน นำมาประยุกต์ปรับใช้ในการทำงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นำความรู้ที่ได้มาไปถ่ายทอด เผยแพร่ แก่ครูหรือแก่บุคลากรที่ต้องการองค์ความรู้ นั้น จะทำให้องค์กรสำเร็จถึงเป้าหมายที่คาดหวังไว้ได้

4. การศึกษาต่อเป็นแนวทางอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาตรงโดยวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ ช่วยพัฒนาประเด็นการทำงานที่ยังบกพร่อง หรือเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สามารถจะนำมาใช้ในการทำงานและพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งในปัจจุบันและรองรับงานในอนาคต สามารถศึกษาในช่วงเวลาปกติหรือนอกเวลาทำงาน เพื่อเพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. การหมุนเวียนงาน เป็นรูปแบบการพัฒนาที่จะเน้นให้ผู้บริหารได้เรียนรู้งานใหม่ๆ มีโอกาสหมุนเวียนงานไปทำในตำแหน่งอื่นๆ บ้าง เพื่อให้ผู้บริหารได้มีความรู้เพิ่มขึ้นและมีทักษะที่ดีขึ้น มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ผู้บริหารจะมีแรงกระตุ้น มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อน พร้อมทั้งจะปรับตัวให้เข้ากับงานใหม่ ความรู้ใหม่ ความท้าทายใหม่ ค้นหาศักยภาพที่มีอยู่ภายในตนเอง อีกทั้งได้พบข้อผิดพลาดของตนเองและนำไปปรับปรุง

6. การมอบหมายโครงการพิเศษ หน่วยงานต้นสังกัด เช่น สำนักงานกลุ่มโรงเรียน พระปริยัติธรรม ควรมอบหมายโครงการ งานพิเศษ ในขอบข่ายงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน หรือด้านอื่นๆ นอกเหนือจากขอบข่ายงาน เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญและความชำนาญของผู้บริหารให้ผู้บริหารได้ลองทำโครงการที่ท้าทาย เพื่อพัฒนาขีดสมรรถนะ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญขึ้นไป

อีกระดับ อาจเป็นโครงการรับผิดชอบระยะยาว ไม่สามารถทำให้เสร็จภายในวันหรือสองวัน เป็นโครงการพิเศษ เพิ่มขึ้น ที่บุคลากรจะต้องแยกตัวจากเดิมที่เคยปฏิบัติ

งานวิชาการเป็นหัวใจหลักในสถานศึกษา แนวนอนว่าย่อมมีปัญหาลุप्तรรคใหม่ๆ มาให้ท้าทายเสมอ ฉะนั้นการที่ผู้บริหารเตรียมรับมือจึงเป็นสิ่งสำคัญ วิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารที่วิชาการเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้บริหารมีความรู้ ทักษะ พฤติกรรม ในงานวิชาการมากขึ้นเมื่อผู้บริหารพัฒนาโดยใช้วิธีการครบทุกด้าน ด้านใดด้านหนึ่ง หรือบูรณาการกัน จะเป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะสูง และมีภาวะผู้นำสูงขึ้นตามไปด้วย

5. ผลลัพธ์ของการสร้างสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม

เป็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้บริหารพัฒนาสมรรถนะ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการคือ มีความรู้ มีทักษะ มีพฤติกรรมตามที่องค์กรคาดหวัง ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ 4) ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (บวร เทศาริทธิ์, 2560)

สมรรถนะการบริหารงานวิชาการนั้น จะทำให้ผู้บริหารมีความรู้ มีทักษะ และพฤติกรรม ในการบริหารงานวิชาการ สามารถนำไปใช้กับองค์กรได้ สามารถพัฒนาต่อเนื่องทำให้มีสมรรถนะ

ขึ้นไปหลายๆ ระดับ และในอนาคตเมื่องานวิจัยใหม่ๆ เกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการเกิดขึ้น ก็สามารถศึกษาสังเคราะห์และนำมาบูรณาการต่อยอดเพิ่มเติมได้

6. ปัจจัยที่เอื้อต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

เป็นสิ่งที่ควรมีหรือต้องมีซึ่งจะทำให้การพัฒนาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมประสบความสำเร็จ (อภิรมย์ สีตาคำ และณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล, 2559, หน้า 219-231) ประกอบด้วย มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในระบบการศึกษา ชุมชนบุคคล ครอบครัว หรือองค์กร ที่ได้รับการแต่งตั้งในฐานะคณะกรรมการการศึกษาหรือไม่ได้รับการแต่งตั้งก็ตาม เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษากำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการการศึกษา โดยเป็นให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ความร่วมมือ และรับฟังความคิดเห็นอยู่เสมอ

2. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนที่ดีควรมีความร่มรื่น เป็นระเบียบและมีบรรยากาศที่ดีมีความปลอดภัย อีกทั้งมีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่มหาวิทยาลัย โรงเรียน หรือสถาบันนั้นๆ กำหนดให้

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในงานบริหาร เพราะผู้บริหารสามารถใน

การโน้มน้าว จูงใจให้ครูปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ และยินดีที่จะให้ความร่วมมือโดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือโรงเรียนเป็นเป้าหมาย

4. การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการสำคัญอีกอย่าง การบริหารจัดการของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ได้มาตรฐานตามหลักสูตรประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ โดยบุคลากรภายในสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาโดยตรง

ดังนั้น ปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้เป็นจุดแข็งเป็นปัจจัยนำเข้าหลักในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งผ่านการสังเคราะห์จากงานวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีประสบการณ์โดยตรงแล้วว่าเป็นปัจจัยที่ช่วยเอื้อสนับสนุนให้ ส่งเสริมให้การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ และสนับสนุนให้ผู้บริหารพัฒนาสมรรถนะจนประสบความสำเร็จ

7. สรุป

สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยด้านกระบวนการของขอบข่ายและวิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่

1.1 ขอบข่ายสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ 4) ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

1.2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การฝึกปฏิบัติงานจริง 3) การศึกษาดูงาน 4) การศึกษาต่อ 5) การหมุนเวียนงาน และ 6) การมอบหมายโครงการพิเศษ

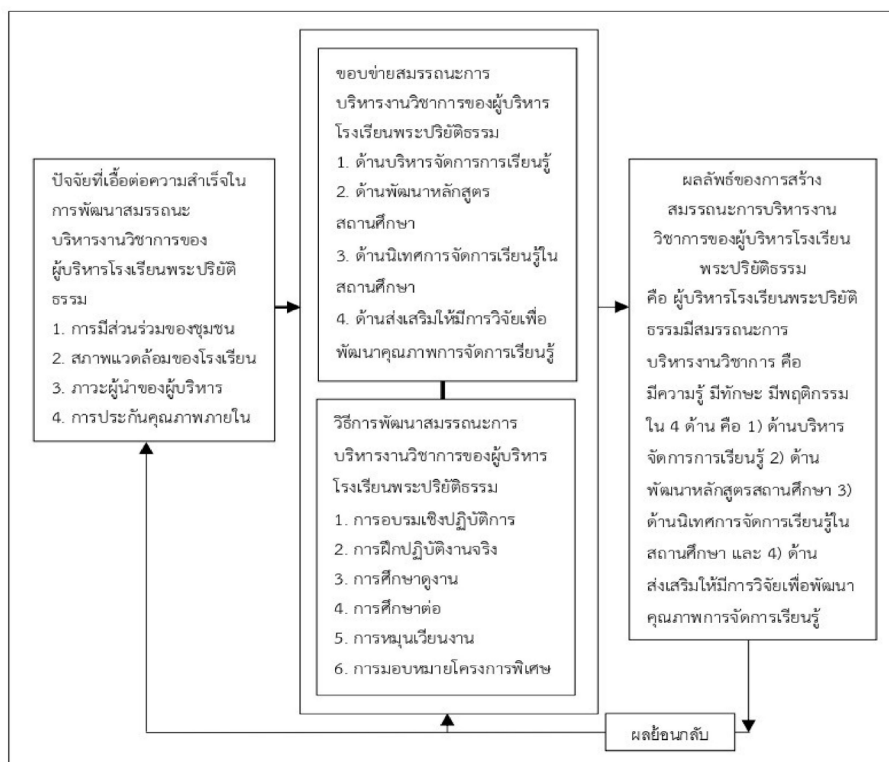
2. ปัจจัยด้านผลลัพธ์ของรูปแบบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ คือ มีความรู้ มีทักษะ มีพฤติกรรม 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ 4) ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน 2) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ 4) การประกันคุณภาพภายใน

8. องค์ความรู้ที่ได้รับ

สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ที่ควรจะมีควรเป็นควรประกอบด้วย ขอบข่ายสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้ง 4 ด้าน ที่ผู้บริหารจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับตนเอง ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 4) ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เมื่อขอบข่ายสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้ง 4 ด้านผ่านวิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้ง 6 วิธีการ มีปัจจัยที่เอื้อต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 4 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการประกันคุณภาพภายในก็จะทำให้ผู้บริหารมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมตามท้องที่คาดหวังได้ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลไปสู่ทุกขอบข่ายงานในองค์กรการศึกษาเกิดประสิทธิผลและจะนำพาองค์กรการศึกษาไปสู่เป้าหมายสูงสุดได้ ถึงเวลาหรือยังที่องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรมจะริบเร่ง กระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้เกิดความเข้าใจ กระตือรือร้น ตระหนักรู้ เล็งเห็นความจำเป็นเร่งด่วนเกี่ยวกับการพัฒนา ฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารงานวิชาการให้เกิดขึ้นกับตนเอง นำความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการที่ได้ฝึกอบรมนั้น ไปปรับใช้กับองค์กรที่ตนเองสังกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อไป

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.
- บวร เทศารินทร์. (2560). *คู่มือเตรียมสอบผู้บริหารศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <https://www.slideshare.net/sobkroo1/ss-64636014/>
- พระมหาเกียรติศักดิ์ ยันตรุดร. (2552). *การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). *ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร*. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศศิธรดา แสงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 6(1), 7-11.
- สยาม สุกัน. (2555). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูกลุ่ม ปังไฮ-น้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *ร่างแนวทางการดำเนินการโครงการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริม นวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- อภิรมย์ สีตาคำ และณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล. (2559). องค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดภาคเหนือตอนบน. *วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(3), 219-231.
- อรรณณ ชีรวงษ์ไพบูลย์. (2556). *การศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายท่าขนุน-สหกรณ์นิคมหินดาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์. (2559). *การพัฒนา CORE COMPETENCY บนแนวคิด 70 20 10*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.